

Una opció radical de l'orientació per donar oportunitats a tothom

Màrius Martínez Muñoz

Grup de Recerca
Diversitat i Orientació (DO)

Dijous, 25 de novembre de 2021

O ens va be a
totes o ens
anirà
malament a
totes

Idees de context

- Societat de la informació i la comunicació (del coneixement?)
- Model econòmic basat en el creixement i el consum
- Competitivitat i individualisme (credencialisme, experiència i emprenedoria)
- Crisis periòdiques, cícliques d'intensitat i freqüència creixent
- Fenòmens d'exclusió i discriminació
- Crisi permanent (no només econòmica, de valors,)
- Emergència climàtica i pandèmies
- Les perspectives en orientació no poden ser alienes a aquest context

Les barreres estructurals

- El **model econòmic**.
- La **crisi econòmica**.
- Les **polítiques** socioeconòmiques.
- Els **estereotips** i la **discriminació** per raó d'edat, gènere, ètnia, origen, orientació sexual i tipus de formació.
- Les **desigualtats** socioeconòmiques.
- Un **sistema educatiu** sotmès a nombrosos canvis legislatius i en desajust amb el mercat laboral i amb l'entorn.
- Una **orientació** amb mancances específiques (model, visió,)

Els conceptes de doble tall

- La orientació com a servei
- La informació professional com a orientació
- Les TIC ho sol·lucionaran tot
- Les credencials i l'apoderament
- Què és l'experiència?
- L'emprenedoria o “ningú procurarà per tú”
- L'ènfasi (únic) amb la inserció laboral

La tradició de la linealitat

- Gènesi-----apocalipsi
- Naixement-----mort
- Primària-----secundària----Post-obl ----- feina
- Parella----- primer fill-----segon fill----nets
- Independització---vivenda---segona residència

L'èxit o fracàs de la teva trajectòria mesurada en l'eficàcia o no de les diverses “transicions”

Dos discursos: súper herois o col·laboració?

El discurs del superheroi /super – heroïna)

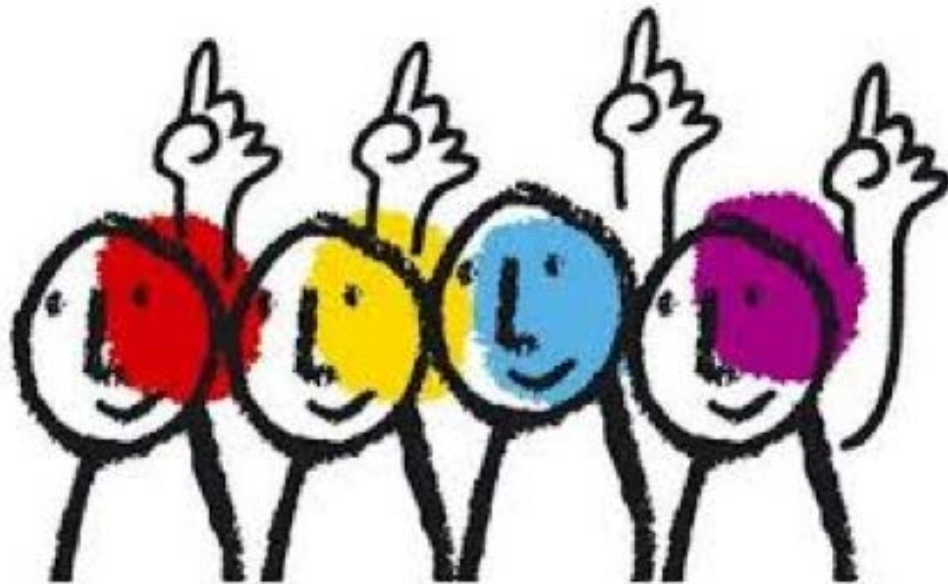
- Credencials
- Experiència
- Idiomes
- **Emprenedoria!!!**

El (nou) discurs dels equips i la col·laboració

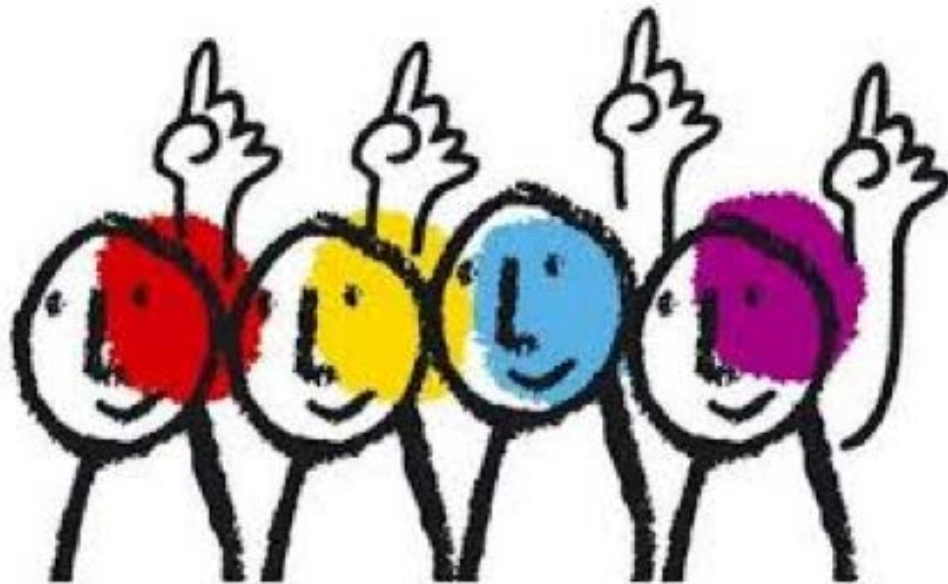
- Les barreres estructurals
- Cultura col·lectiva i col·laboració

El protagonisme del/ de la **alumne/a**

El protagonisme del/ de la **tutor/a**

Perspectives col·laboratives, territorials

Per a que ens vagi be a tothom, tothom fa falta
Per orientar una persona cal tota una comunitat

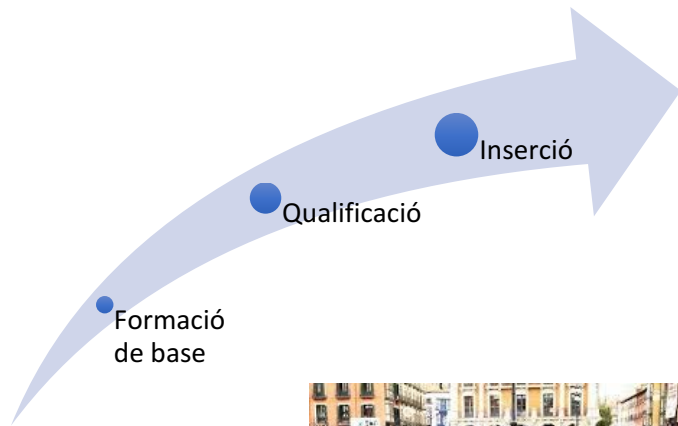
Ubuntu: Jo soc perquè vosaltres sou, perquè sou el que sou
Cultures de la col·laboració, de la comunitat, del territori proper / global

Treballar en xarxa

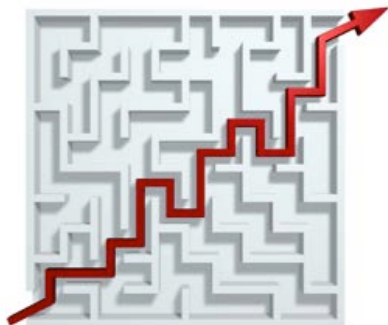

Fer de l'orientació un **procés**

- Formació de base, qualificació professional i processos d'inserció

- Orientació al llarg **i ample** de la vida

- Continuitats i discontinuïtats: el valor de les discontinuïtats d'èxit.

¿Qui orienta?

- L'orientació és una empresa en la que col·laboren de manera sistèmica, professorat, orientadors/es, família ,...
- El professorat té una influència considerable en el desenvolupament de l' alumnat, tan per acció como per omissió.

La importància del professorat

- El procés d'ensenyament i aprenentatge és el context experiencial on es desenvolupen la major part dels processos educatius
- Autoconeixement i autoestima
- Exploració i comprensió de l'entorn (social, polític, formatiu, laboral,...)
- Motivació
- Curiositat i interès
- Competències transversals
- Autoeficàcia, autonomia, ...

Només pot ser un procés si està infusionada

- *La matèria que jo imparteixo, té relació amb futurs itineraris formatius que podria cursar l'alumne? ¿M'hi refereixo a les meves classes?*
- *Relaciono la matèria amb el món del treball i las professions a les que podrà optar o amb el món de la vida quotidiana (amb l'entorn)?*
- *¿Incorporo aquesta visió a les meves classes?*
- *Puc ajudar els meus i les meves alumnes a millorar la seva competència acadèmica i contribuir a madurar les seves eleccions mentre aprenen?*
- *Tinc cura de la seva motivació i autoestima acadèmiques en el decurs de la meva assignatura?*
- *Incorporo algun treball sobre competències transversals, de manera coordinada amb l'equip docent i a l'etapa?*
- La infusió curricular de l'orientació

Competències per a afrontar les barreres

Parlar en públic	Anàlisi crítica	Diàleg i escolta activa	Expressió i comprensió de textos complexes	Utilització de TIC i xarxes socials
Utilització de recursos per protegir drets	Autogestió social	Resiliència	Autoorganització	Gestió de les emocions
Emprenedoria “ben entesa”	Autoexigència	Empatia i cura dels demés	Obertura de mires	Gestió de conflictes
Aprendre a aprendre	Creativitat	Iniciativa	Treball en equip/col·laboració	Comprensió i respecte a la diversitat

Competències per a afrontar les barreres

La tasca d'orientadors i orientadores

- **Coordinar la orientació al centre**
- **Formació de professorat i de tutors i tutores**
- **Atenció a casos amb especial complexitat / necessitats**
- **Connexió amb l'entorn i els seus recursos.**

10 microidees per avaluar processos i resultats de l'orientació

1. Disposar d'indicadors de l'orientació (pocs però estables)
2. Delimitar moments per a la seva anàlisi
3. Adoptar decisions de consolidació i millora de les actuacions
4. No culpabilitzar, buscar mecanismes de millora
5. Compartir la responsabilitat en base a un esquema raonable de distribució de tasques i funcions (no avaluar l'orientació isoladament)
6. Documentar i compartir pràctiques de referència
7. Considerar les accions puntuals i específiques i també els grans processos educatius que es donen a cada aula
8. Comptar amb la visió de tots els agents (incloent família, alumnat i exalumnes)
9. Simplificar per millorar
10. Millorar per simplificar

En suma.....

L'orientació és tot allò que ja esteu fent molt be

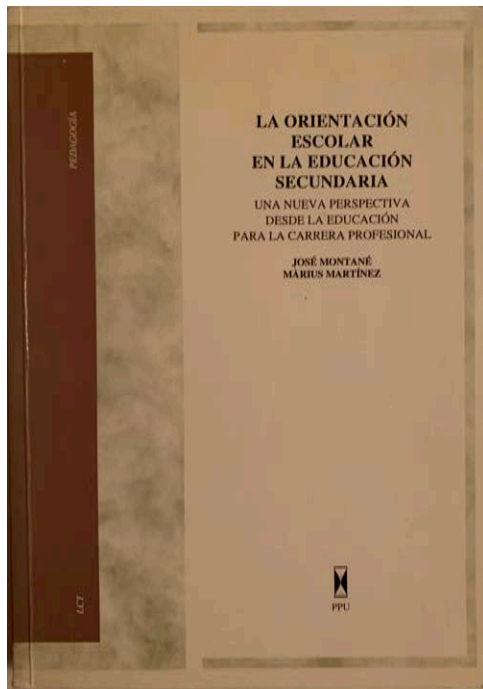
+

tot allò que podem incorporar amb la voluntat de contribuir que li vagi bé
a tothom

L'orientació crítica

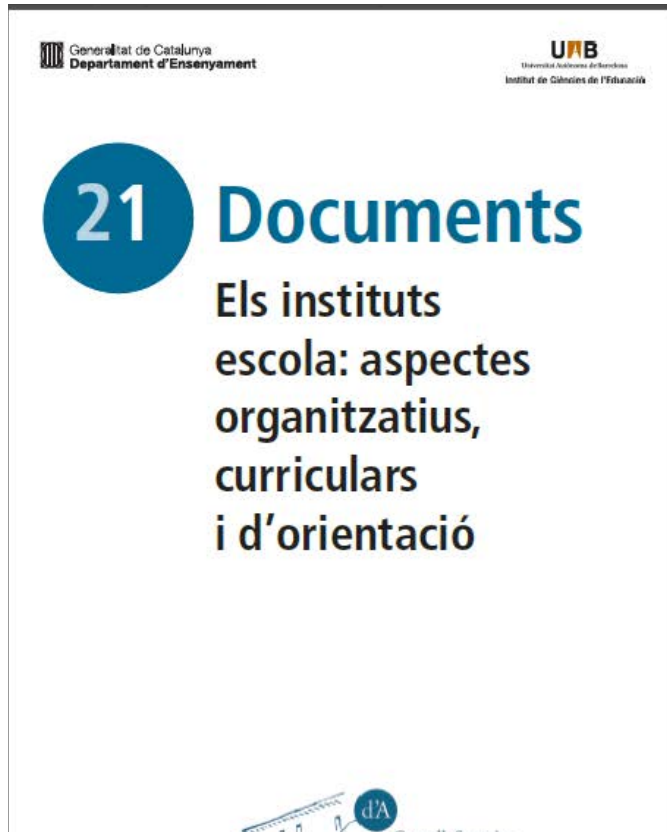
- Trencar els cercles d'exclusió
- Formació de base de qualitat + competència professional + participació
- Com a **procés** i no com a servei
- Amb **perspectiva apoderadora** i no d'ajustament
- **Col·lectiva** i **comunitària** i no només individual
- **En xarxa**, perspectiva territorial i lideratge públic
- Amb **consciència social** i **consciència verda radical**

“Arqueologia” dels programes d’orientació

- Proposta de programes d’orientació per ser infusionats al currículum
- 1994
- Disponible a la biblioteca d’humanitats de la UAB

Instituts escola (transicions)

- El context dels Instituts escola
- Transicions i transfers
- Tot un apartat de propostes i pràctiques de referència
- Orientació de les transicions
- 2012
- <http://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/xarxa-instituts-escola/documents-dorientacio/documents21.pdf>

L'orientació a l'ESO a Catalunya...

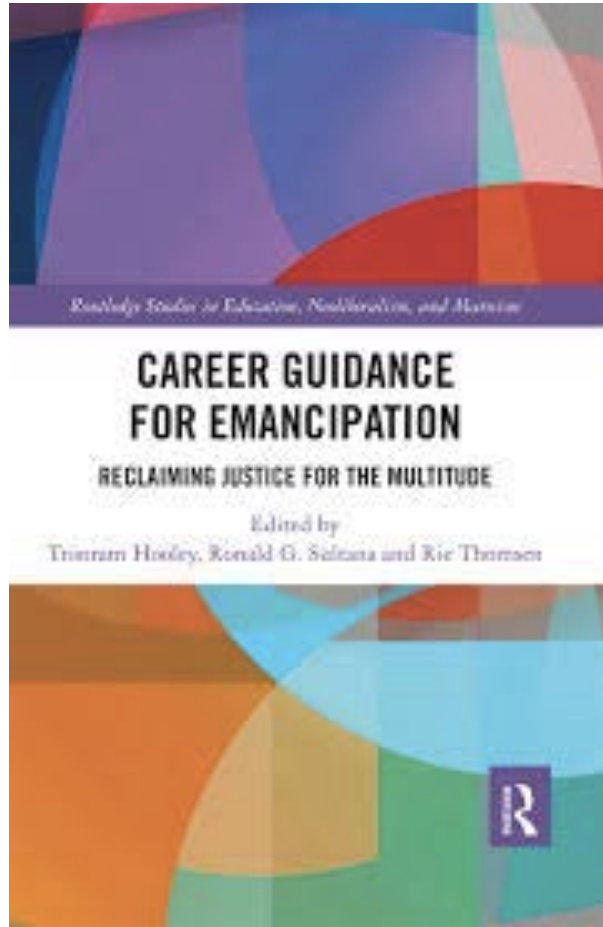
- Recerca en 112 centres de secundària a Catalunya
- 2015
- Propostes per organitzar l'orientació a l'etapa
- https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/8/8/h/o/d/q/c/x/y/informes-breus-56_web_sensecreusdetall.pdf

Un model “adaptat”

- Adaptació d'una guia Alemanya.
- Capítol 7 sobre el **professorat orientador**
- Com organitzar l'orientació a un centre amb visió sistèmica.
- 2018
- [https://www.fundacionbertelsmann.org/fileadmin/files/Fundacion/Publicaciones/200409 Guia OPC 18.web.pdf](https://www.fundacionbertelsmann.org/fileadmin/files/Fundacion/Publicaciones/200409_Guia OPC 18.web.pdf)

Justícia social i orientació

- Martínez-Roca, C. I Martínez Muñoz, M. (2019).GPS for a better future: Career guidance for social justice in Catalonia's Adult Learning Centres. (pp. 137-147).London, Routledge.
- 2019

Moltes gràcies i molts encerts!!!

- Màrius Martínez Muñoz

Grup de Recerca
Diversitat i Orientació (DO)

<https://grupsderecerca.uab.cat/do/ca>

marius.martinez@uab.cat

[@mariusmartinez6](https://twitter.com/mariusmartinez6)

